

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2013. szeptember

Dr. Nádai Béla
1935-2013

Néhány keresetlen szó Blabáról

A kilencvenes évek elején, amikor a Kör még igen fiatal volt, egy úr állított be a múzeumi dolgozósobámba. Elmondta, hogy friss nyugdíjas fizikus, tele energiával és idővel, valaha cserkész volt, és most is ott szeretné kamatoztatni tudását és életerejét, és ehhez keres kapcsolatokat. Megütött egy gondolata: „Ha árvalányhajat akarunk a kalapunk mellé, lehet azt természetni is, és akkor nem csinálunk kárt a természetben.” Na, pont ilyen emberek kellene az egyesületbe – gondoltam akkor, és gondolom azóta is. És Nádai Béla, akiről lassan derült csak ki, hogy Blabá, újra és újra előkerült, hol egy kérdéssel (hogyan lehetne a katicás elismerő rendszert megcsinálni, majd amikor megvalósította, hogyan lehetne terjeszteni?), hol egy kéréssel (adnék neki ezt-azt a „gyerekhatlan” demonstrációs eszköztárához?), hol egy újdonsággal (üveg jégcsapok a karácsonyfára, koponyák a gyerekek kezébe), hol remek hírekkel a cserkészvilágból, hol maga készítette finomságokkal. És minden össze-jövetelünkön ott volt, sokat tanultam tőle és az általa fejlesztett demonstrációs és oktató készletekből-játékokból. Választmányi tagunk volt, aktív ötletelő, javaslattevő – és kontrolláló, a normákra kényes véleményező is egyben. Ő javasolta először nálunk a természetben való tevékenykedés etikai kódexének elkészítését, és az első nyersanyagot is ő tette le az asztalra. Egyenes, nyitott ember volt, akivel mindig jó volt találkozni, együtt lenni.

Friss nyugdíjas tagtársainknak szívből kívánom, hogy ilyen aktív, tartalmas és szeretetben zajló évtizedeknek nézzenek elébe. F fiatal tagtársainknak kívánom, hogy amikor saját életpályájukra gondolnak, tervezzenek bele ilyen öregkort, és valósítsák is meg ezt a privát életpályamodellt. Valamennyiünknek azt kívánom, hogy sokáig emlékezzünk remek tagtársunkra, Bélára!

Vásárhelyi Tamás

Lesz

Vezetőségválasztó közgyűlés, 2013

Szeretettel meghívom minden kedves tagtársunkat vezetőségválasztó közgyűlésünkre.

Időpontja: **2013. szeptember 21. (szombat) 16:00**

Helye: **6000 Kecskemét, Hunyadi tér 2.** (Kecskeméti Műszaki Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium Gáspár András Szakközépiskola és Szakiskolája)

Napirend:

1. Vezetőségválasztás (Elnökség, Választmány, FB)
2. Egyebek

Ha a közgyűlés a meghirdetett időpontban határozatképtelen, akkor újra összehívom ugyanazon a napon és helyszínen 16:15-re. A napirend változatlan. A második időpontra összehívott közgyűlés – Alapszabályunk értelmében – a megjelentek létszámától függetlenül határozatképes.

A közgyűlésre utazók útiköltségét tömegközlekedés vagy telekocsi esetén – az egyesület nevére és címére kiállított számla ellenében – megtérítjük. Kérjük, hogy a menetjegyét mindenki őrizze meg!

A választási felület 2013. aug. 19-től kezdve, az egyesületi honlapon történő regisztrációt követően elérhető lesz (mkne.hu). Kérjük, hogy Mindenki éljen jelölési jogával, hogy sikeres legyen a választás!

Szeretettel: Saly Erika (leköszönő elnök)

ORSZÁGOS SZAKMAI TALÁLKOZÓ KECSKEMÉTEN

„Helyi a nyerő – helyiben az erő”

Helyszín: Kecskeméti Műszaki Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium
Gáspár András Szakközépiskola és Szakiskolája

Cím: 6000 Kecskemét, Hunyadi tér 2. – a vasútállomástól légvonalban 300 m, a belvárostól 1 km. Elhelyezés ugyanitt, kollégiumi szobákban.

Időpont: 2013. szeptember 20–22.

Házigazda: Klein Ibolya (választmányi tag)

Tervezett program:

1. nap:

- Érkezés délután 13 órától a szálláshelyre.
- Látogatás az Ifjúság úti Óvodába (házigazdánk óvodájába) – a Zöld Manó interaktív tanösvény rejtelseinek megismerése.
- 16 órakor megnyitó.
- Ismerkedés Kecskemét „helyi erőivel” (Szatyorközösség, Átalakuló város mozgalom, Közösségi kertek...).
- Este vacsora Terülj, terülj, asztalkám! módra. Beszélgetés, dalolás.

2. nap:

- Reggeli
- Délelőtt játékos városi „KHT” terepgyakorlat – Fedezd fel Kecskemét egy másik arcát! Rejtvényekkel, fejtörőkkel, versekkel-dalokkal megbolondított kereső-kutató séta a belvárosban, egy Képzeltbeli Helyi a Nyerő tanösvényen. A gyerekek számára kerékpártúrát szervezünk a Vadaskertbe, ahol játékos délelőtt lesz kézműveskedéssel.
- Ebéd
- 16 órától közgyűlés: egyesületünk új vezetőségének megválasztása.
- Vacsora
- Kézműveskedés – Re-art módra.
- Táncházt

3. nap:

- Reggeli
- Délelőtt a helyi erővel megtámogatott pedagógiai jó gyakorlatokkal ismerkedünk különböző szekciókban, óvodától a szakképzésen át a főiskoláig – Zöld óvodák, Ökoiskolák, vállalatok, cégek korreferátumai.
- Tudatformálás – fenntarthatóság az oktatáson kívül (Zöld ernyő, Okos kosár).
- Darvas Kata – Vásárhelyi Tamás: Csengőtől csengőig felfedezés. Interaktív foglalkozás egy tanórányi időkeretben (45 perc).
- Ebéd (úti csomag), hazautazás.

Fontos információk

Étkezés: Házas ételekre lehet számítani, szombaton kétszer meleg étellel, vege változatban is.

Részvételi díj a teljes hétvégére:

- a) Tagok: 14 000 Ft/fő (amennyiben aug. 31-ig megtörténik az utalás, akkor 10% kedvezményt tudunk adni)
- b) Nem tagok: 15 400 Ft/fő

Utazás:

- a) Vonattal: Budapest–Szeged vonalon, a vasútállomástól 15 perc gyaloglás a mellékelt térkép szerint
- b) Autóbusszal: Volán-járáttal (www.volanbusz.hu) a buszállomásig, majd a mellékelt térkép szerint
- c) Igény szerint, Budapestről telekocsit is szervezünk az utazás lebonyolításához.

Jelentkezési határidő: 2013. augusztus 31.

Jelentkezés módja: mkne.hu honlapon, az OT jelentkezési lap kitöltésével, s az átutalt részvételi díjjal. A közlemény rovatba kerüljön be: a résztvevő(k) neve és az „OT részvételi díj” szöveg!

Számlaszám: 16200151-00270519

Pontos térkép a honlapon található.

Országos Találkozó – Közgyűlés – Vezetőségválasztás

Kedves Társaim!

Az idei Országos Találkozóra lélekben már biztosan mindenki készül. Gyertek, mert jónak ígérkezik ez a találkozó is! Klein Ibolya (Ibi), mint „házigazda”, javában szervezkedik, készül, hogy bemutassa nekünk a „hírös” várost. Jó lenne, ha minél többen együtt lehetnénk szept. 20–22-én (péntektől vasárnapig)! Éljetek a lehetőséggel! A hangulat és az egyesület jövőjének további alakulása rajtunk fog múlni. Az OT-ról szóló további információk megtekinthetők a honlapon.

Az OT részeként vezetőségválasztó közgyűlést is tartunk szombaton délután. Hihetetlen, de eltelt három év azóta, hogy Cserkúton, Biánál „választottunk”. Az elmúlt három évben annyi minden történt! Egymást követték az apró sikerek, örömök, kudarcok. Megannyi változást hozott az új helyzetekhez való alkalmazkodás. „Sűrítve” éltük életünket. Hittünk mindvégig abban, hogy „életben tartjuk”, sőt megújítjuk valamiképpen az egyesületet. Elődjeink útját járva, de frissen, tetterre készen. Nem minden „jött be”. Elfáradtunk. Több megoldást kipróbáltunk. Tanultunk folyton. S minthogy az egyesület alapszabályának értelmében a vezető

testületek megbízatása három évre szól, a mostani Elnökség, Választmány és Felügyelő Bizottság Kecskeméten új vezetőségi tagoknak adja át a stafétabotot.

A választást előkészítő Jelölő Bizottság (Vásárhelyi Tamás, Tóthné Timár-Geng Csilla, Németh Mária) gyűjti össze az írásban beérkező javaslatokat, s ennek alapján egyeztet majd a jelöltekkel. A közgyűlésen megjelenő tagok a jelöltek listája szerint tudnak majd választani.

A jelenlegi vezető testületek leköszönnek.

Az Elnökség tagjai: Albert Judit dr., Halácsy Ágnes, Saly Erika, Újszászi Györgyi, Vásárhelyi Tamás dr., Schróth Ágnes dr. Elnökségi tagunk volt, de magánéleti okok miatt átadta a szerepet másnak 2013 tavaszán: Bartha Cecília, Laskovics Katalin, Marsi Mónika. Közülük ketten a Választmányban dolgoztak tovább, a Választmányból pedig ketten, Vásárhelyi Tamás dr., Schróth Ágnes dr. vállalták az elnökségi feladatokat.

A Választmány tagjai: Victor András dr., Darvas Katalin, Tóthné Timár-Geng Csilla, Marsi Mónika, Adorján Rita, Vásárhelyi Judit dr., Benya László dr., Benkőné Di Giovanni Rita, Bartha Cecília, Németh Ibolya dr., Szilágyi Ákos, Klein Ibolya, Hegedűs Andrea, Jánvári Bálint, Wintsche-Mikesch Viktor.

A Felügyelő Bizottság tagjai: Bakonyi Gábor dr., Berényiné Parti Krisztina. (Őket Kelen Gábor, majd Könczey Réka segítette előzőleg.)

Büszkén mondhatom, hogy „továbbtoltuk” az egyesület szekerét. Gazdag három évet zárunk, jó visszapergetni az eseményeket, sok örömteli arc, mosoly jelenik meg előttünk, ha visszatekintünk. Igen, sok örömünk volt mások öröme által.

Vezetőségi társaimnak megköszönöm a munkát, amellyel hozzájárultak egyesületünk „életben maradásához”, valamint sokszínű környezeti neveléséhez. Ki több, ki kevesebb energiával, idővel, lelkesedéssel tudta ugyan segíteni a nem könnyű időszak programjainak megvalósítását, a vállalások teljesítését, de kitartottunk.

Köszönettel tartozom a „kérszéletű” ügyvezetői szerepet betöltő Kelen Gábornak is, aki velünk együtt álmodta meg egyesületünk struktúraváltását, s az erős irodai háttérrel, s tett abba időt, energiát, hogy mindez létrejöjjön, majd belátva azt, hogy nem vagyunk elég „erősek” mindezt fenntartani, az új helyzethez alkalmazkodó tervvel előállni.

Köszönetet mondok irodai munkatársainknak, Szekinek és Gyurinak, valamint azoknak a tagjainknak, akik hívó szavunkat meghallották, jöttek önként, örömmel segíteni egy-egy program lebonyolításakor, vagy távolról gazdagították tartalmas egyesületi életünket, eredményeinket, vagy éppen összeállították a Kört, a Módszerkosarat.

Köszönöm azt is, hogy az átalakulások „hullámzó” sodrásában – melyből kijutott a három év alatt éppen elég – mindig volt, aki mellénk állt, s így vagy úgy, de megpróbált lelkileg vagy fizikailag segíteni. Igyekeztünk helyt állni, jó megoldásokat keresni, alkalmazkodni. Nem biztos, hogy mindig a legmegfelelőbb utat választottuk, de mindig a legjobb szándékkal, hittel indultunk el az úton.

Bízva abban, hogy a közelgő választásunk is sikeres lesz, kívánok lelkesítő erőt, bizalmat, lendületet, társakat a folytatáshoz:

Saly Erika (leköszönő elnök)

Zöldök-hálózat

Kedves Kollégák!

Budai Nagy Antal Gimnáziumban 2004 óta működik egy zöld diákszervezet, a Zöldök, azaz a Zöld Diákönkormányzat. Célja az iskola zöldítése, a diáktársak szemléletformálása, közösségépítés. A tevékenységünk nagyon sikeres lett, a diákokban felmerült az ötlet, hogy vonjunk be más iskolákat is, és építsünk hálózatot.

2011-ben WWF-es támogatással ezt el is kezdtük, és a pozitív visszajelzés után ismét sikeresen pályáztunk újabb iskolák bevonására. 14 iskolát szeretnénk meghívni vagy az őszi, vagy a tavaszi háromnapos táborunkba. Iskolánként két diákot várunk és egy vagy két tanárukat egy egynapos továbbképzésre 2013. október folyamán. Az őszi tábor időpontja: október 4–6. Helyszín: Csobánka, Cserkészpark. A tavaszi tábor időpontja: április 11–13. Helyszín: Királyrét, Duna-Ipoly Nemzeti Park oktatóháza. A Zöldök tevékenysége nagyon sokszínű, az egyik sikeres projektünk a Zöld Zugoly nyaranta a Művészetek Völgyében. A Facebook-on ezen a néven megtekinthető. Az iskolánk környezetében, a XXII. kerületben, az önkormányzat támogatásával is aktívak vagyunk, pl. Dunapart-takarításokat szervezünk, amin már más iskolák korábban csatlakozott diákjai is részt vesznek. A kerület iskoláinak jeles napokhoz kötődő rajzversenyeket, Zöld Mikulást szervezünk.

Szeretettel várunk a csapatunkba!

Darvas Kata (06-20-326-0486 , kata.darvas@gmail.com)

A Zöldök-hálózat építése az MKNE projektje, a Norvég Alap támogatásával.

Irodai beszámoló – ismét költözködtünk

Az iroda „összement”. Mint tudjátok, ebben az évben a Rogers Akadémiával osztozunk a helyiségeken, emiatt az irodában lévő bútorainkat, a kiadványokat és a többi holmink egy részét raktározzuk (nevezetesen a TIT garázsában), illetve a helyiségeink közül kettőt átadtunk nekik. A munkákban Tóth Gyurinak nagyon sokat segített Valenta Gabi, aki precizitásával felülmúlta minden elképzelésünket. Hortobágyi Juli a fiatalok közül, valamint Kun Margit, Szekeres Tamás, Tímár-Geng Csilla, Victor András vettek részt még a munkákban. Kelen Gábor és én a költözés tervezésében és a háttérszervezésben vettünk részt. Köszönjük mindazoknak, akik erejüket, idejüket ismét az egyesületre áldozták.

Halácsy Ágnes

Rogers Akadémia ősztől az MKNE irodában

2013 ősztől az MKNE befogadta a Rogers Személyközpontú Oktatásért Alapítvány „Rogers Akadémia” projektjét. Mostantól a két szervezet közösen dolgozik azon, hogy miként lehet életszerűbb és örömtelibb tanulási tereket kialakítani gyerekeknek. A Rogers Akadémia a Rogers Középiskolából nőtt ki, mint önálló kezdeményezés, és a tavalyi évben indult. Az Akadémián 12 és 22 év közötti fiatalokkal foglalkozunk iskolaidőben. Nem iskola sem jogilag, sem a hagyományos iskolakép szerint – a diákoknak vissza kívánjuk adni a tanulás felelősségét és örömét, döntési lehetőségeket biztosítva számukra abban, hogy mit, hogyan és mikor tanulnak. Az első években (7–10. évfolyam) a diákok a saját – a középiskolás követelményektől akár független – programjuk szerint dolgoznak. Ebben a legfrissebb tudományos és pedagógiai eredményekre és húszéves alternatív oktatási tapasztalatunkra építve mentorokkal és szaktanárokkal segítjük diákjainkat. Amikor pedig már látják a céljukat (11-12. évfolyam), lehetőséget adunk arra, hogy gyorsan, hatékonyan léphessenek a választott irányba. A projekt vezetője Csizmazia Katalin.

Nem véletlen a két szervezet egymásra találása, hiszen Victor András kuratóriumi tag a Rogers Alapítványban, Suhajda Virág, a Rogers Alapítvány egyik vezetője pedig több különböző MKNE-s környezeti nevelési szakmai projektben vállalt/vállal szerepet, és az együttműködés akkor még nem is sejtett első fecskéjeként a komposztládánk is a Rogers Alapítvány komposztprojektje keretében került az udvarunkba. Reméljük, hogy a közös projekt és az így szorosabbá alakult együttműködés gyümölcseként tovább erősíthetjük a környezeti nevelés – és általában az oktatás – gyerekközpontúságát és szakmaiságát.

Suhajda Virág, Csizmazia Katalin

Zöld Zugoly 2013

A hihetetlen meleg és tikkadtan vánszorgó látogatók! Ezzel lehet legjobban jellemezni az idei Zöld Zugolyt a Művészetek Völgyében, Taliándörögdön. Ilyen tíz napra nem is emlékszem, hogy nem volt eső, vihar, lehülés.

A Művészetek Völgyét 23. alkalommal rendezték meg július végén, de első alkalommal lettünk a fesztivál hivatalos zöld programja. Személyesen hívtak meg Kapolcsra a reggeli stábértekezletre, és Márta István rendszeresen elhozta hozzánk a VIP vendégeit. Vásárhelyi Tamás Öveges Józsefet idéző szellemes fizikai kísérletei, az MME önkéntese, Lovranits Juli a barátjával, Kovács Gáborral mindenkit szórakoztatva elbűvöltek.

A fesztivál tíz napja alatt 120 ezer látogató fordult meg Kapolcson, Taliándörögdön és a környező falvakban. 1700 fellépővel, 500 programmal, 30 helyszínen zajlottak az események. Ezen helyszínek egyike volt a Zöld Zugoly, az MKNE és a Zöldök (Budai Nagy Antal Gimnázium) együttműködésével. Idén ötödik alkalommal voltunk jelen Taliándörögdön, ismét a Művelődési Házban.

A diák önkéntesek több iskolából érkeztek, a formálódó Zöldök-hálózatnak (BNAG, Bárdos, Naumann, Waldorf) köszönhetően.

Klein Ibi a kézműves dolgokat tartotta kézben, Németh Mari a természettudományos „részleget”, és Szakmári Klári lankadatlan türelemmel oktatta sokadszor a papírmárványozás művészetét.

Victor András két új előadással készült: A természet mint hálózat és Táplálkozás természetesen címmel. Jó lenne, ha egyesületi rendezvényen is meghallgathatnánk!

A ZZ csapat régi és új tagjai profi módon végezték a dolgukat, a fiúk sok dicséretet kaptak, különösen Szilágyi Dani a fizikai kísérletekért.

Hortobágyi Julcsi Facebook oldalt nyitott Zöld Zugoly címmel, és a fesztivál ideje alatt készített videoblogjait is feltöltötte. Ott megtalálható.

Újdonság volt még a Zöld Zugoly számára készített napkollektoros aszaló, amit nap mint nap „beüzemeltünk”, és sokak érdeklődését felkeltette.

Köszönet minden támogatásért és a sok önkéntes munkáért mindenkinek!

Darvas Kata

„Zöld kalandtúra” Budaörsön, a Mindszenty Iskolában

Úgy kezdődött, hogy az iskola megkeresett minket, hogy szerveznénk-e jún. 13-a délelőttjére egy érdekes ökoprogramot az iskola összes tanulójának. A feladat nem ígérkezett könnyűnek, ugyanis a tanév legvégén, háromnapos erdei iskolai távollét után, a kis elsősöktől a lakli kamaszokig 12 osztálynyi gyereknek olyan érdekes programot kínálni, ami megfogja őket, bizony nem akármilyen feladat.

Először a program iskolai felelősével (Szabó Annával) egyeztettünk. Tulajdonképpen ő „szúrta ki” az MKNE-t, hogy vállaljuk el ezt a feladatot. Aztán – kint Budaörsön – az igazgatóval (Szabó István) is beszélgettünk. És mindeközben rengeteget tanakodtunk (mármint Halácsy Ági, Saly Erika, Tóth Gyuri és Victor András) azon, hogy mi is legyen a koncepciója, formája ennek a délelőttnek. Végül abban egyeztünk meg, hogy a változatosság lesz a vezérfonal, s olyan tevékenységeket és érdekességeket kínál a 12 állomás (amelyen végigjárnak az osztályok), amiket kicsik vagy nagyok is örömmel megoldanak majd.

Minden állomásnak egy-egy egyesületi önkéntes volt a vezetője, aki nem volt egyedül, mert segített neki egy-egy kolléga az iskolából. (A bevonásuknak többféle célja is volt: a segítségadás mellett ők is tanultak tőlünk, „zöldültek”.) Az állomások és vezetőik a következők voltak:

1. Ügyesen! Tájékozódás érzékszervekkel és a „szerencsekerék” kérdései. Saly Erika
2. Madarak! Minden a madarakkal kapcsolatban. Szentendrey Géza
3. Tapogass! Felismerés tapogatással. Treiber Zsuzsa
4. Magok sokszínűsége! Sokféle mag felismerése. Darvas Kata
5. Varázslatok! Zseblabor-vizsgálatok. Victor András
6. Életnyomok! Nyomok keresése és felismerése. Halácsy Ágnes
7. Növények felismerése! Fák, bokrok felismerése. Kun Lászlóné Margit
8. Szimatolj! Fűszerek, illatanyagok felismerése. Hársas Éva
9. Állatbarát-e az iskolakert? „A rovarok is emberek”. Vásárhelyi Tamás
10. Egészséges táplálkozás! Méltányos kereskedelem. Újszászi Györgyi
11. Víz! A víz körforgása, áradása, pazarlása. Vásárhelyi Judit
12. Iskolatáska! Környezetbarát iskolaszerek. Tóth György és Bajusz Tamás

A játékokhoz rendelkezésre álló idő elég szűknek bizonyult. Ahhoz, hogy 12 osztály körbemenjen a 12 állomáson, rövidre (negyedórányira!) kellett szabnunk az egy-egy

állomáson eltölthető időt. Némelyik állomásvezető bizony feszítettnek érezte magát és a menetet. Viszont csak így tudtuk elérni azt, hogy mind a háromszáz gyerek kapjon ízelítőt a világ változatosságából, szépségéből és érdekességéből. Bízást kijelenthetjük, hogy mindannyian megérezhettek valamit abból a Föld-védelmi lelkületből, amelyet az egyesületünk képvisel.

A „rohanás” ellenére a döntő többség nagyon jól érezte magát, nyoma sem volt a gyerekekben annak az érzésnek, hogy „mi a csudának kellett ez?”

Az állomásvezetők felkészültségének, odafigyelésének és lelkes hozzáállásának köszönhetően örömteli hangulatban telt az egész délelőtt.

És nem mellékes az sem, hogy a helyi programfelelős személyében szereztünk egy kedves jó barátot, az igazgató személyében egy minket a jövőben fontos partnernek tekintő intézményvezetőt. Egyházi kezelésű iskoláról lévén szó, az is fontos, hogy ily módon kapcsolatba kerültünk az iskolák ezen szegmensével is.

Az állomásvezetők nevében is mondhatjuk, hogy örömmel várjuk a folytatást, az újabb megkeresést és feladatot.

Saly Erika és Victor András

Gyereksziget 2013

Új helyszínen voltunk idén az árvíz miatt, Óbudán, az Árpád híd lábánál vártuk a gyerekeket.

Júniusban egy szombati napon Saly Erika, Bartha Cili, Albert Judit alkotta a csapatot. Dombtetőn álló sátorban a környező panellakások fiatal nemzedéke tette próbára szaglószerveit. A zacskókban lévő termések felismerése olykor még a szülőknek is meglepetést okozott. Jutott időnk egymásra is, elmerengve az egyesület körüli gyermekek rohamos fejlődéséről.

Újszászi Györgyi

Otthon az erdőben képzés, új pályázat

2013. augusztus 29-én tartottuk az ez évi pályázatra felkészítő képzést. Eredetileg 42 jelentkezőnk volt, a képzésen 26-an vettek végül részt. Ez is szép szám. Örülünk az érdeklődésnek, és annak, hogy a jelentkezők 3/4-e csak most ismerkedik programunkkal.

A képzés programját Saly Erikával és Victor Andrással közösen állítottuk össze, a programban rajtuk kívül Kecskés Feri, Kelen Gábor és Vásárhelyi Tamás vettek még részt – ki-ki a maga szakértelmét vetette be. Erikával kísértük végig a napot. Kun

Margit és Tóth Gyuri az előkészítésben és a napi háttérmunkákban ismét nagyon sokat tettek.

Köszönet mindannyiuknak.

A képzés nagyon jó hangulatban telt, mi is jól éreztük magunkat és szinte kizárólag pozitív visszajelzéseket kaptunk. A magam részéről az is élmény volt, hogy jól eláztunk, miközben Tamással és Ferivel a Fenecketlen-tó parkjában életnyomok után kutattunk. Hozzá tartozott a naphoz.

Az idei év pályázatát meghirdettük, szeptember 23-ig várjuk (az eredeti 16-tól eltérően) a projektterveket. A pályázati anyagok a honlapon (mkne.hu/otthonazerdoben) megtalálhatók.

Kísérjétek figyelemmel, mert az előző éveketől kicsit eltér. Biztatlak Benneteket, hogy adjatok be programtervet.

Halácsy Ágnes

Iskolazöldítés a Trefortban

Augusztus végén „iskolazöldítettünk” a Trefort Gimnáziumban. Schróth Ágiék nyertes labor-fejlesztési pályázatának részeként – más továbbképzések között – került sor erre a pedagógus-továbbképzésre. (Az új szabályok értelmében hiába az MKNE a továbbképzés alapítója, az indításra csak intézményként akkreditált cég jogosult. Ezért a Tinta Tanácsadó Kft-vel szövetkezve szerveztük a továbbképzést.)

Augusztus utolsó hetében már be kellett menniük a tanároknak az iskolájukba, ezért kérdéses volt, hogy hányan fognak jelentkezni és hogyan fognak bejárni a továbbképzésre. Végül is 15 résztvevőnk volt, s három egymást követő napon reggel 9-től délután 5-ig végig dolgoztunk. Azt is mondhatnám, hogy keményen dolgoztunk, hiszen – persze a nagyon fontos szünetek kivételével – valóban végig intenzív csapatmunka volt (plenáris megbeszélésekkel tarkítva). Ugyanakkor nem lenne jogos úgy fogalmazni, hogy keményen dolgoztunk, mert végig a jó kedv, az ötletesség, a kreativitás, a csoportmunka, az egymástól tanulás volt jellemző a képzésre.

A résztvevők a következő iskolákból verbuválódtak: a Fóti Szabad Waldorf Iskola, a jászberényi Klapka Iskola (ahol sérült gyerekekkel foglalkoznak), valamint Budapestről a Lázár Ervin (innen hatan is jöttek!), a Liszt Ferenc, a Terézvárosi és az Újlaki Iskola.

A képzést alapvetően Albert Judit és Victor András vezették, de alaposan kivették még a részüket Fernengel András és Varga Attila is; Németh Mari és Toró Csilla pedig két foglalkozás vezetését is vállalták, amelynek külön érdekessége volt, hogy az eredmények internetes felületen való dokumentálásának technikáját is gyakorolták a résztvevők.

Jelenleg folyik a záródolgozat megírása és benyújtása, amelyet követően – remélhetőleg mindenkinek – átadhatjuk a tanúsítványt.

Victor András

Wienerberger családi nap

A cég felkérte a Zöld Zugoly kis csapatát, hogy az augusztus 31-én rendezésre kerülő családi napjukon a Zöld Zugollyal kössük le a gyerekeket.

A 350 fős rendezvényen kb. 70 gyerek volt, délelőtt 9-től délután 5-ig. Voltak óvodás korúak, felső tagozatosak és nekünk sikerült őket úgy lekötni, hogy több gyerek szinte az egész napot nálunk töltötte. 15 sörpad-asztalt foglaltunk el szép környezetben, kellemes időjárásban.

Kaptak „útilaput”, amire pecsételhették az elvégzett feladatokat, és a sok pecsét kis jutalmakat ért.

Sok pozitív visszajelzést kaptunk a kis és nagy „kézművesektől” és a cég szervezőitől is.

A legnagyobb tolongás Vásárhelyi Tamás és Szilágyi Dani asztalánál voltak. Dani egész kis szórakoztató koreográfiát dolgozott ki a Kartéziusz bűvár bemutatására, de Németh Mari zseblaborja, párosító játéka is sikeresek voltak... – és most fel kellene sorolnom 22 nevet, hogy még ki mindenki volt sikeres, de ezt most nem teszem meg. A végén Hársas Éva családjával együtt 22-en voltunk. Jó volt az egész rendezvény, jól tartottak minket is.

De beszéljenek helyettünk a képek, ugyanis én szavakkal nem tudom visszaadni azt a hangulatot, ami ma ott a magas tuják árnyékában volt.

Köszönet mindenkinek!

Darvas Kata

Tagjaink írták

A Baranyai csoport hírei

A Mókus Suli idén nyáron is 4 gyerektábort szervezett a festői környezetben fekvő Sás-völgyi Erdő Házába. A táborban a természet megismerését és megőrzésének lehetőségeit sok játékon és érdekes felfedezéseken keresztül teheték meg a gyerekek. A bakancsos túrák, a hajnali madármegfigyelések, az éjszakai vadlesek, a kis tó unkaconcertje, a csillagképek történetei, a tűzrakás fortélyainak elsajátítása, a kézműves foglalkozások, az erdei tornapálya ügyességi feladatai, a kreatív csapatjátékok, a paprikás krumpli közös főzése és a tábortűz melletti éneklés számos felejthetetlen élményhez juttatta a tábor lakóit. Mindezek mellett a közösen eltöltött

egy-egy hét arra is lehetőséget adott a gyerekeknek, hogy fenntartható módon, környezettudatosan, vízzel és árammal takarékosan bánva éljenek.

Bízunk benne, hogy az itt megszerzett tapasztalatok egy részét otthon is alkalmazzák majd. Reméljük, hogy jövőre is sok lelkes táborozóval tölthetünk el egy-egy hetet a Mecsek ezen eldugott völgyében.

Már nagy lendülettel készülünk az őszre is. Idén szeptember 30. és október 6. között kerül megrendezésre a XVII. Erdők Hete programsorozat, melyre a Mecsekerdő Zrt. munkatársai nagy szeretettel és számos programmal várják a megye általános iskolás diákjait, pedagógusait, a családokat és a turistákat. Az idei év témája az erdő közjóléti szerepe. Az erdészet fontosnak tartja, hogy gazdasági feladatai mellett közjóléti szerep vállalásáról, valamint az ezen a területen elért eredményeiről is tájékoztassa a térség lakóit.

Szeptember 30. és október 4. között a „Fedezd fel az erdőt az erdészekkel!” című terepi programon vehetnek részt az általános iskolás diákok, melynek célja a hazánk területének egyötödét borító erdőállomány páratlan gazdagságának, közjóléti és a nemzeti vagyonban betöltött szerepének bemutatása.

Október 5-én Árpádtetőre a Mókus Suliba és a Mecsextrém Parkba várjuk a családokat, ahol a Mókus tanösvényen erdőismereti versenyen vehetnek részt, bejárhatják a kerekesszékes tanösvényt, és kipróbálhatják az erdei kalandpark játékeit.

Október 6-án a Baranya Megyei Természetbarát Szövetséggel közösen szervezett nyílt túrára várjuk a kirándulókat, turistákat, ahol a Sás-völgyben megvalósult közjóléti beruházásokat – 3 túraútvonal felfestése, erdei tornapálya és tanösvény kialakítása, az Erdő Háza ökoházzá történő átalakítása – ismerhetik meg az érdeklődők. Az Erdők Hete programról ezúton is értesítjük a baranyai csoport tagjait, reméljük, sokukkal találkozunk majd a programokon.

Scheitler Adrienn

Közösségi kertek/Community Gardening

A XXII. kerületben, a Leányka utcában, a lakótelep mellett, közel az iskolához most nyár elején nyílt meg az első közösségi kert egy használaton kívüli földdarabon.

Ha rákerestek az interneten, kiderül, hogy a közösségi kertek kialakítása nem új keletű kezdeményezés. New Yorkban az első közösségi kert már 46 éve működik, és Budapesten is gombamód szaporodnak. Az önkormányzatok felismerték a kertek előnyeit, és területek biztosításával, bekerítésével, a víz bevezetésével, az ágyások kialakításával elindítják sorsukra. Nézzetek utána!

Zseniális az ötlet! A természetbe visszavágyó, panelbe kényszerült emberek a földdel kerülhetnek érintés-közelbe, átélhetik a „teremtés” csodáját, élvezhetik a terményeiket, és közben alkalmuk van beszélgetni a kertésztársakkal, közösséget létrehozni.

Tervezik, hogy a téli hónapokban havi rendszerességgel az iskolában tartanak összejövetelt, ahova előadókat, szakembereket hívnak meg, és tervezik a következő év teendőit.

A zöLDökös diákjaimnak is van egy ágyása, remélem meg fogják szeretni kerti munkákat. Paradicsomot ültettünk, meg citromfüvet, mentát teának. Nyáron nem egyszerű a gondozás a nyaralások miatt, de automatikusan működik, hogy a kertésztársak segítik egymást, növény nem száradhat ki a tulaj távolléte miatt.

Van már kialakított tűzrakóhely, ácsolt rönkpadok, van hol „bandázni” az iskola falain kívül is.

Egy szó, mint száz, ha nem elégít ki titeket a „balkontanyátok”, tudakoljátok meg, hogy a lakóköznyezetekben adódik-e közösségi kert lehetőség!

Darvas Kata

Németh Mária tanítványának verse

Guruz Fanni : Méh

Ré napisten könnyéből fakadtam
Friss kenyeredre aranyló mézet adtam
Döngve-zümmögve repkedek virágról virágra
Virágport hintek az egész világra
Termőre fordul munkám gyümölcse
Mosolygó alma, vérpiros cseresznye

Harmatos hajnalon kaptárunkból kelve
Dolgozók ezreivel, fegyelmezett rendbe
Gyűjtöm a pollent hatos sejtjeinkbe
Hogy méhkirálynőnknek szaporodjék kedve

Fullánkomba is csak én halok bele
Mert az átok visszaszállt fejemre
Mikor kértem Teremtőmet,
Adjon fegyvert, mérget,
Szólt, tessék; halálos lesz csípésed

Nyolc hétig élek én,
S még a mérgem is testednek jótétemény
Szükséged van rám, hogy szép légy és gazdag
De ne feledd, én nem téged szolgállok
Dolgozom, mert ez az élet rendje
Csak így válik élhetővé világunk kertje

Futó projektek

LENA

Csömödér, Obornak, Zajda, Törösznek, Bázakerettye

Nyugat-Dunántúli olvasóink előnyben. A Zalaerdő Zrt. kezelésében van az a kisvonat, melynek megállóiból soroltam fel. Saly Erika, Halácsy Ágnes, Victor András módszertant dolgoznak ki. A cél az erdei vasút állomásaira szabott feladatok megoldása közben a környezet jobb megismerése. A projekt célcsoportjai felölelik a 3–18 éves korosztályt. Obornakon az erdővel kerül meghittebb kapcsolatba az a diák, aki az Erdő Élménye feladatait megcsinálja.

A módszertan kidolgozására, kipróbálására, a bécsi és Bécs környéki fiatalokkal történő tapasztalatcserére a Határon Átnyúló Együtműködési Projekt támogatása nyújt lehetőséget. A projekt vezető partnere az Umweltbildung Wien Egyesület, ahol speciális tanfolyamok alkalmával széleskörűen szakképzett pedagógusok nagy hangsúlyt fektetnek az innovatív módszerek alkalmazására az átfogó természeti ismeretek átadásában és az oktatási folyamatok fenntartható hatásainak érvényesülésére.

Magyar részről Nagykanizsa városa és a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, stratégiai partnerként a Reflex Egyesület, Obornak település, az osztrák Pedagógiai Intézet, és a Zala, Vas, valamint Győr-Sopron-Moson megyei pedagógiai intézetek képviselői kapcsolódtak be a munkába.

A Zalaerdő Zrt. az osztrák-magyar diákok élményszerzéséhez, tanulásához járul hozzá az erdei vasútra szervezett EuroTeens tábor befogadásával. Hogy megtudjátok, mi is ez a tábor, és a projektnek milyen további nagyon fontos elemei vannak, látogassátok meg a honlapot, és olvassátok a Kör további számait.

<http://www.le-na.eu/>

Újszászi György

Dsida Jenő versei

Pillanatfelvételek az életből

(Blabá emlékére)

Van, aki elmegy,
van, aki itt marad.

A haladó nevet,
a haladó feled,
ha nincs is kézbe kéz.

Az itt maradó ír,
és néha-néha sír,
és néha messze néz...

A mese vége mégis
örök-szomorú, szent-egy:

van, aki itt marad,
van, aki elmegy...

Itt a helyem

Itt a helyem, itt kell állanom
egyenesen az élen.
Mint a betűknek is megvan a helyük
a könyvben s állniuk kell.

Valami szörnyű nagy arc
mered fölénk az ismeretlenből;
báránfellegek bodroznak az égen
s zajtalanul surran a hold.

Jólesik mosolyogni csendesen.
Ha most lezuhannék a hegyről,
kiesne egy parányi, fekete betű
az Isten regényéből.

Tündérmenet

A tücsök cirregve fölneszel.
Testem hús álmokat iszik.
Apró csillagos éjtündérek
a szívemet hozzád viszik.

Parányi szekérre fektetik,
pihék, mohák közé, puhán,
befödik zsenge nefelejccsel
s lehelnek rá éjfél után.

Húzzák lassú, nyüzsgő menetben
szemükben harmat, áhítat –
csigák s iszonyú nagy füvek közt,
a sárga holdvilág alatt.

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacím: 1397 Bp., Pf. 530.
Honlap: mkne.hu

Iroda: 1113 Bp., Zsombolyai u. 6.
Tel/Fax: 321-4796
E-mail: mkne@mkne.hu
Fogadóórák: előzetes egyeztetés alapján